

De eindexamennota: land zonder drempels?

1 januari 1978

Auteur: Jan Smits

Volume: 09

Nummer: 6

Pagina's: 22-25

Documenten

- [moer_jrg09_055.pdf](#)

jan smits eindexamen de eindexamennota nota land zonder drempels in anri 1q77
vvrchrhvn hij r v ctaatciitncvorii aan nnta va n r a hand va n de cmm advies over
het eindexamen nederlands in het vwo het havo en het mavo in de nota pleit de
commissie voor een handhaving van de selectieve functie van het eindexamen ned-
erlands en doet ze een aantal voorstellen ter verwezenelijking daarvan de belangri-
jkste wijzigingen in vergelijking met de huidige situatie zijn de volgende het opstel
wordt afgewezen en in plaats daarvan wordt gericht schrijven of schrijven op feit-
en aanbevolen de commissie wil de samenvatting vervangen door een tekstverklar-
ing waarbij open vragen moeten worden uitgebreid met kritische evaluerende en
concretiserende vragen de spreek en luistervaardigheid wil de commissie geinte-
greerd toetsen via discussie of vraaggesprek de voorleesvaardigheid zou als ver-
plicht onderdeel geschrappt moeten worden le k e n dere helft is plenair ik heb
weinig hoop dat de discussie vruchtbaar het is 26 oktober 1977 en het weer past
bij het zal verlopen want de discussievragen volgen de jaargetijde ik ben op weg
naar rotterdam waar nota op de voet en de problematiek is zo ruim levende talen
een oriëntatiemiddag heeft geord dat je het alleen nog over de wereld en zijn rand
ganiseerd over de eindexamennota van de cmm gebieden kunt hebben iedere deel-
nemer heeft voorinformatie gekregen het valt mee in het discussiegroepje waar ik
in die bestaat uit een samenvatt ing van de nota met zit komen een aantal prak-
tische problemen heel discussievragen en een aantal schoolonderzoek helder op
tafel maar de plenaire discussie is een modellen nederlands uit oude nummers van
grote frustratie er wordt slecht geluisterd bijna levende talen de helft van de bi-
jeenkomst zal niemand gaat op iemand anders in en de deskun zich in kleine dis-
cussiegroepjes afspelen en de an digen achter de tafel getuigen soms van hun min
22 achting voor die stomme leraren die de nota niet mag men verwachten dat zij
zich in een kwestie eens goed hebben gelezen een paar voorstanders verdiepen
voor ze er en plein public en dan nog van voorlezen hebben zich voorgenomen ons
over wel in nrc handelsblad uitspraken over doen het verdwijnen daarvan door te
zagen na afloop en helaas is het stuk van poll nu net een voor zie ik ze triomfanteli-

jk de deur uitlopen terwijl beeld van het soort opstellen dat leraren moeder ze afspraken maken over wie ze allemaal nog zul taal in de toekomst willen trachten te vermijden len schrijven om hun prehistorisch ongenoegen het opstel dat dan misschien wel allemaal mooie kenbaar te maken grammaticale zinnen bevat en geen enkele spel zo n uiterst voorzichtige publikatie als de exa fout maar dat inhoudelijk voortdurend een op mennota blijkt toch zeer veel weerstanden op te vallend gebrek aan kennis van zaken vertoont roepen en de discussie erover speelt zich op ver zo n opvallend gebrek aan kennis van zaken be schillende niveaus af in veel gevallen is de prak luister ik trouwens wel meer in de discussie over tische toepassing van de ideeën uit de nota in het zaken betreffende het moedertaalonderwijs in geding maar ook trivialiteiten uit de nota wor de media wordt het liefst commentaar gevraagd den tot discussie onderwerp verheven beide dis aan mensen die niet met het onderwijs in de cussieniveaus heb ik op de orientatiemiddag van moedertaal bezig zijn de discussie over de levende talen mogen meemaken afschaffing van grammatica die zijn hoogtepunt ook de reacties in de pers bewegen zich tussen bereikte toen de nota nog niet verspreid was is deze twee uitersten vooral in de nrc handels daar een stuitend voorbeeld van blad is dat goed te volgen cees bolle op dat mo ment nog voorzitter van de cmm schrijft op 30 h e t sc hoolond erzoe k september 1977 een artikel met de wat uitdagen de titel weg met opstel op eindexamen wie wat voor invloed heeft zo n eindexamennota nu verzint toch zo n titel zou bolle de lezers tegen op de schoolonderzoeken in den lande uit ge de cmm in het harnas willen jagen of wil de re spreken krijg ik de indruk dat ze de mogelijke dactie van de nrc zijn ingezonden brieven ru den en vrijheden die de wet op dit moment geeft brik gevuld krijgen zijn artikel geeft een hel nauwelijks benutten twee amsterdamse lerares dere samenvatting van de nota maar het is de sen die ik daarover sprak hadden de grootste titel die een bijna literaire polemiek op gang moeite gehad hun sectie ervan te overtuigen dat brengt gerrit komrij start op 12 oktober op de het onderdeel discussie in het schoolonderzoek van hem bekende satirisch nietszeggende manier mocht de wet schrijft alleen voor dat je een aan uw taal lezer vervuult wordt drempelloos een tal onderdelen moet toetsen niet hoe dat moet vervuilde taal is een broeinest van stinkende ge in de praktijk bekijkt de inspectie alleen of alle dachten en in een land zonder drempels staat onderdelen die in de wet worden genoemd we l iedereen dicht bij het graf dat de afschaffing in het schoolonderzoek voorkomen aan de wijze van het opstel dit allemaal kan veroorzaken lijkt van toetsing brandt ze haar vingers liever niet me wat overdreven maar in de literatuur mag zoals blijkt uit het volgende een paar jaar gele dat kennelijk den kreeg ik van de inspecteur een brief dat het k l poll volgt twee weken later met een ge luisteren ontbrak in mijn schoolonderzoekrege richt schrijven een ernstig schrijven en een plei ling ik schreef een vriendelijke brief terug dat ik dooi voor het behoud van het opstel in het eind er niet over dacht luisteren geïsoleerd te toetsen examen het stuk kenmerkt zich door een groot en dat ik dat dus geïntegreerd had in een discus gebrek aan informatie van wat er tegenwoordig sie onderdeel ik nodigde hem uit met mij van ge op scholen aan de hand is poll kan zich beter be dachten te wisselen als hij mijn beslissing op goe perken tot het schrijven van stukken die gebruikt de gron-

den wilde aanvechten maar ik heb er kunnen worden als examenopgave 1950
1975 nooit meer iets van gehoord het zou goed zijn van 2cv naar 2cv eindexamen
tekstbegrip als leraren in hun schoolonderzoekregelingen de havo 1977 grenzen
van het wettelijk voorschrift gaan onder gelukkig geeft mevrouw v leenheer bes-
nard zoeken zolang de discussie over de mogelijke hem twee weken later een veeg
uit de pan zij toetsvormen voor nederlands nog zo n breed ter schrijft het is goed
als leken zich met onderwijs rein bestrijkt heeft de overheid niet genoeg argu be-
moeien daar niet van maar zelfs van leken menten om dat in te perken leraren kun-
nen da n 23 gaan experimenteren met anderssoortige toets de leerlingen een
grote rol spelen de beoordeling vormen dan die waar ze zelf zo vaak ontevreden hi-
ervan zou het boekje van de leraar nederlands over zijn en leerlingen vaak zo on-
gelukkig van te buiten gaan als iemand in de discussie over worden een artikel de
hoofdlijnen van het betoog onge moeid laat maar zich kwaad maakt over onbe int
egr ati e langrijke details heeft hij dan het artikel niet be grepen of vindt hij toeval-
lig andere dingen be helaas biedt de eindexamenna nota weinig aankno langrijk dan
de auteur en mag dat dan wel of pingspunten voor integratie bij de luister en niet
daar zijn geen objectieve maatstaven voor spreekvaardigheid kiest de commissie
voorzichtig te bedenken terwijl ik in de vormen van commu voor een integratie
van beide onderdelen maar nicatie waar ik dagelijks mee geconfronteerd inte-
gratie van andere vaardigheden blijkt nog niet word dit fenomeen dagelijks te-
genkom de niet te kunnen in bijna alle voorgestelde toetsvormen objectief toets-
bare elementen voeren in het nor dienen leerlingen verschillende vaardigheden te
male taalgebruik de boventoon gebruiken maar bij de beoordeling moeten ze weer
angstvallig gescheiden worden waar komt goed onderwijs of perfecte toetsing die
scheiding in vier onderdelen spreken luiste ren lezen en schrijven eigenlijk van-
daan mag in in een gesprek met een leraar nederlands uit nij de wetenschap spe-
cialisatie misschien nog af en megen kwamen we uiteindelijk terecht op een toe
nut afwerpen in het onderwijs lijken daar nog principieler punt in de toets-
ingsproblema voor geen argumenten voorhanden tiek de vraag namelijk of het ni-
et veel belangrij normale functionaliteit is een van de kernbe ker is je bezig te hou-
den met goed onderwijs dan grippen uit de nota voor mii betekent dat on met per-
fecte toetsing hij zei wat voor normen der meer dat je ook in je toetsing het prak-
tisch ze ook op theoretisch niveau uitdenken niemand belang voor de leerlingen
en de bruikbaarheid in schijnt zich druk te maken over de uitvoerbaar buitens-
choolse situaties voorop stelt en in bui heid in de praktijk laat staan op het effect
van al tenschoolse situaties is de integratie van vaardig dat prachtigs op de ver-
houdingen in de klas er heden heel gebruikelijk als je een tekst hebt ge is een
nieuwe wetenschap ontstaan de weten lezen is het heel normaal dat je die talig
verwerkt schap van de objectieve toetsing niemand in door er met iemand anders
over te praten de nederland maakt zich druk over objectieve toet omvang van inge-
zonden brieven rubrieken maakt sing behalve het onderwijs personeelschefs be
duidelijk dat ook de combinatie van lezen en drijfsleiders afdelingschefs direc-
teuren iedereen schrijven erg voor de hand ligt er zijn nog wel die mensen onder
zich heeft beoordeelt dag in meer combinaties te bedenken die de commissie dag
uit zonder dat een wetenschapper hem op de over het hoofd heeft gezien ik denk

dat de angst vingers tikt mensen worden aangenomen ontsla voor het introduceren van niet objectieve toetsingen of overgeplaatst zonder dat iemand zich reelementen hier een grote rol speelt de weer druk maakt over de beoordelingscriteria ik vind stand tegen de invoering van discussie in het zo n situatie heel aanvechtbaar maar het laat wel schoolonderzoek berust meestal op de onmogelijkheid van de commissie wat vreemde klinische gelijkheid om de prestaties objectief te beoordelen ken wanneer het voortgezet onderwijs zich het is moeilijk na te gaan of de felle reactie van terugtrekt uit de selectie legt het de verantwoordelijkheid van een leerling voortkomt uit eerlijke verontwaardigde delijkheid voor en beslissingsmogelijkheid over de gang of uit oneerlijke discussiemethoden mag je toekomst van zijn leerlingen bij het vervolgonderwijs niet iemand wel aanrekenen dat hij vasthoudend wijs en de maatschappij een mening blijft verdedigen die op geen enkel fatsoenlijk onderwijs is voor mij toch belangrijk feit gebaseerd is en dat geldt des te meer als je ker dan perfecte toetsing in mijn onderwijs probeert dat de grens tussen feiten en interpretaties beer ik voortdurend de lessen en de toetsingen zeer moeilijk is te trekken zodra je gaat naden met de leerlingen te bespreken ik durf best toe ken over andere combinaties van vaardigheden geven dat ik daarbij regelmatig een scheve komt objectieve beoordeling in nog grotere schaal rijdt maar het grootste probleem is niet mate op de tocht te staan want ook hier gaan de dat ik daar met mijn leerlingen ruzie over krijg meningen ideeën en gedachtenconstructies van ik kom in de knoop door mijn eigen schuldgevoel 24 voel dat schuldgevoel wordt veroorzaakt door dat ik twee heren tegelijk wil dienen goed onderwijs en goede toetsing en die twee heren a c cor deren niet het schrijven van dit artikeltje heeft me i n ieder geval geholpen om duidelijke r te kie zen noten 1 voor een uitgebreidere samenvatting van de nota zie moer 1977 6 e n levende talen va n maart 1978 2 zie de eindexamenna op pagina 11 voor een betere uitleg van het begrip normaal functioneel verwijs ik naar j s ten brincke the complete mother tongue curriculum groningen 1976 25